

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztő- és kiadó-hivatal: Budapest IV. kerületében és kalap-utczán száma 1. szám. Csak bérmentes levelek fogadhatók el. Kérlek vissza nem küldetnek. Előfizetési díj: Vidékre postán vagy helyben hársz hordva: Egy évre . . . . . 20.— Félévre . . . . . 10.— Negyedévre . . . . . 5.— Egy hónapra . . . . . 2.— Egy szám 6 krajczár.

Hirdetések és nyilatkozatok felvételnek szabály szerinti a kiadó hivatalában: Budapest IV. kerületében és kalap-utczán száma 1. sz. Hirdetések felvételének a kiadóhivatalában: Bécsben: Oppel A.-nál, Stubenbastei Nr. 2. Moson: Budaltnál, Seilerstraße Nr. 2. Haasenstein és Vogler-nél, Wallfischgasse 10. Doube G. L. és társainál, Wollzeile Nr. 12. Párizsban: Havas, Lafitte & Comp.-nál, Place de la Bourse. Frankfurtban: Doube G. L. és társainál.

küli és hanyatló. 0 krral esőkent, júniusra és zab ezetett: Szok. 75. Bányai ten. 0-8.85.

gagall. A „N. fr. sülést közli a tár.

g azon felfogás, gal meg szakít, meg s remélhetőleg trák-magyar meg- ozás után kényte- ébb pontra nézve ek folytán a tár- .— Továbbá ki gyidőreig kétféle itása és folytak z erődes meg- zve az tapasztala- és az előzékeny- ortánbetett meg- erszásonforgalom ni az első két pon- a német kormány vi, hanem, hogy z osztrák-magyar alatt meggyőződé- sékben engedni vajon a szerződés- knek nélkül is. De tjánk nem bírtak k megukat felha- sára. Kijelenték, ek bb jelentést tesz- tárgyalások meg- zettebb szerződés- sok simán folytak A végleges szer- alatt észrevehető zt folyt diploma- mban van hajlan- s megkötésére, ni o megterem-

g. Tegnap ismét elő a tözsdén. — melyben egy osodott meg 600 Gabai N.

l. 61. Protest Natalia 19. Abadins. Nap kel

l. 61. Protest Natalia 19. Abadins. Nap kel

l. 61. Protest Natalia 19. Abadins. Nap kel

l. 61. Protest Natalia 19. Abadins. Nap kel

l. 61. Protest Natalia 19. Abadins. Nap kel

l. 61. Protest Natalia 19. Abadins. Nap kel

l. 61. Protest Natalia 19. Abadins. Nap kel

l. 61. Protest Natalia 19. Abadins. Nap kel

l. 61. Protest Natalia 19. Abadins. Nap kel

l. 61. Protest Natalia 19. Abadins. Nap kel

l. 61. Protest Natalia 19. Abadins. Nap kel

minden áron helyükön kell maradniok. A mi derék kormányunknak ez természetesen előbb való Budapest megmentésénél! Csak azt az egyet nem kell elfeledniök, hogy ott, hol a polgár vagyonát és házat látja fenyegetve öns érdekek támadása által, ott az önvédelem törvényei uralkodnak minden más törvény fölött. Nagyon veszélyes játék ez a hivatalos Neptunusokra nézve, mert hol egyszer önvédelemről van szó, ott igazolva van az erőszak és a véres visszatörési is. Jó lesz rá gondolni.

Budapest, december 1. A főrendiház holnap decz. 2-kán d. a. 11 órakor ülést tart, melyen a delgáció főrendi tagjai fognak megállapítani, s a hadsereg hadilét-zámaról szóló javaslat, valamint több egyéb javaslat kerül tárgyalás alá.

Az erdélyi részli ellenzéki képviselői mai értekezletükön megalkuták. Elnöknek Nemes Nándort, jegyzőnek Zay Adolfot választották meg. Egy kolozsvári ellenzéki lap felállításának megvitására 5 tagu bizottságot küldöttek ki.

A főispánok tömegesen érkeznek a fővárosba, hogy megpuhítsák azon számos képviselőt, kik nem hajlandók a II-od osztályú kerestető és a szállítási adó felvételét elfogadni. Ma nem egy ilyen kapacitációt láthatunk az országház főrendi karzatán.

A reichsrath képviselőháza ma kezdte meg a hadsereg 10 évi hadilét-zámaráról szóló törvényjavaslat tárgyalását. Az osztrák javaslat 1. §-a azon intézkedést tartalmazza, hogy a hadsereg hadilét-záma 800.000 emberből álljon, miután e pont alkotmányváltoztatást nem tartalmaz, annak elfogadásához egyszerű többség elegendő. Ezen 1. §-nál fogva Osztrák benyújtani ismeretes indítványát, hogy a békelétszám 250.000 emberre leszállítsassék. Ez-n indítványt a föderalista többség előreláthatólag el fogja vetni. A 2-ik szakasz 10 évre megzabja az újonczutalékokat s egy parlament egy fontos jogának 10 évre való feladását tartalmazza, ez tehát, miután alkotmányváltoztatás, csak két-három adó többséggel fogadható el. Az alkotmányhüpar elhatározta, hogy Osztrák indítványának visszatartása esetében a 2. §-el len fog szavazni s az nem fogja megvenni a két-harmad többséget. A 3-ik § a törvény végrehajtásáról szól s így ez is lesz fogadva, mert csak egyszerű többség kívánatik meg ehhez. A 2-dik § nélküli csonka törvényjavaslat az urakházhoz fog átvitelti, ez bele fogja venni a javaslatba a képviselőház által el nem fogadott 2-dik szakaszt s a kormány így reméli, hogy a képviselőház tekintettel a „kényszerhelyzetre”, el fogja fogadni az urakházának módosítását.

A kufár. Ki lehet más, mint Tisza Kálmán. Érzni, tudja, a tudatlanság elemeivel már soká nem kormányozhat Magyarországon se, mert a pártot, e kormányt, mely a tömeges képtelenség pártja, mely a gyengeségek kabinetje, elfordul minden ember, nem vár eredményt még Bécs is.

Ha nincs ember, toborzani kell. Ha toborzani nem lehet, vásárolni kell azt. Vásárolni nem pénzben. Vásárolni „niszterességek”. Kettőn áll ám a vásár. Egyik, a kufár, megvan, a másik az eladó, az még mind kerestetik. Hallottuk, hogy Széll Kálmán Tisza ügynöke által tárczával kintlátott meg. Tudjuk, hogy volt oly arczatlan, ki Bánhidy Béla bárónak ajánlotta fel a miniszterséget. Azt tudjuk, hogy egy másik egyesült ellenzéki férfiúnak a kereskedelmi tárcza kintlátott, ki arról ismeretes, hogy földmívelési érdekeink iránt van kiváló figyelemmel. Holnap társai e politikai házaló gróf Péchy Manóttól kérde meg: kegyelmes uram, hogy adod el magad? ha már az tegnap meg nem történt.

Idő jutott Magyarországon politikai erkölse, hogy egy belpolitikai házra mehet az ellenzéki férfianál, hogy megvesztegetésük bérével megkínálja! Eddig a választó urakat vetők és csináltak ma'oristát, most már a kapacitás urakat kezdi piaczon beszerezni, és alkotni feltrissített kabinetet. Tehát eljutott volna a demoralizáció a társadalom tetejéről az ajára, és fenékeről a földszinére oly mértékben, hogy büntelentől bérhető meg egy Tisza Kálmán tekintélyes hazafaktól; pártod elárulásának, becsületének mi az ára? Jellemző, hogy teszi és jellemző, hogy teheti.

Ha talál is, mit nem bízhat, oly ellenzéki férfit, ki az előbe tartott pénznyg-, belügyi és kereskedelmi tárczákat valamelyikéért átadná magát Tisza Kálmánnak, az még árulása napján nem lenne több csak — egy kadaver. Lenne egy kadaver, mely nem az élet frís vért, hanem a halál mérgét vinde be a Tisza kabinetbe. Nem követné azon egyént senki. Csak a megbotránkozás, a kacaj kisérnek a piros székbe.

A politikai prostituczióban és által feltrissített miniszterium méltó volna a fuzó kabinetjeihez. De ez lenne a megérdemelt bukás illő kezdete, mert a Tisza kormánya az ilyen megfuzódás által kimeritendő egy származásának, mint létének alap princípiumát: a politikai immoralitást. Haladunk Rohannak a lejón. Szegény házánk eljutott a forgalmi élet fejlődésének azon magas fokára, hol a miniszterség többé nem melődség, melyet becsülettel és becsülésben kell betöl-

teni, hanem csere érték és áru a fizetésben és a megvesztegetésben.

Uj adók — adóemelések. A tárgyalás alá került uj adókkal, sikerült a kormányt bizonyos mértékig megzavarni a közvéleményt. A részletekbe bocsátkoznak sokan és azt mondják: helyes elven alapul ez is meg amaz is, helyes a nyereségyadó, helyes különösen és igazságos a védelmi vagyis hadmentességi adó.

Nem az a kérdés, vajjon helyes-e elvben egyik vagy másik, vagy valamennyi egyenként; a kérdés az: helyes-e újra kipróbálni még 12 millió forintnyi adót Magyarországon adóztól. Ez az egyedül helyes álláspont, melyet szemben az összes uj adótörvényekkel, és, midőn egyenként tárgyalatnak, egyenként valamennyivel szemben elfoglalni kell. Összességükben kell felfogni állandóan a törvényjavaslatokat; a ki tulnyomólag egyenként foglalkozik velük, a ki az egyes javaslatoknak részleteibe merül, a nélkül, hogy jól bevételt volna elméjébe a kérdésnek általános jellegét, az a fiktót nem látja az erdő.

A kormány lenyelette az országgal a bosnyák okkupációt, elköltött rá eddig 140 millió forintot, teremtett vele állandó uj kiadási rovatot; elfogadtatta a 800 ezer embernyi hadsereg létszámát újabb tíz évre a védőtörvény módosítás nélkül. Egyebek nem is említek, pedig van elég tárgy, melynél a kormány az eddigi kiadásoknak fentartásába, sőt emelésébe beleegyezett, hanem kérdem: vajon országában is ennek a kormánynak az, hogy az ország pénzügyeit rendbe hozza? Nem, azok az emberek nem foglalkoznak komolyan az ország helyzetével. Ezek az emberek nem tesznek egyebet, mint élni mátol holnapra. Nem gondolkoznak komolyan az ország nemzetgazdasági állapotáról, nem a pénzügyek helyzetéről; arra pedig, hogy az idén nem volt termés, hogy országos inség küszöbén állunk — épen nem reflektálnak. A pénzügyminiszteri expositóban a tavalyi számokban van fölveve az adókból befolyandó jövedelem!

Miért kívánják újra 12 millió forint erejéig prsbe tenni az országot? Ut aliquid fecisse videantur. Hát hiszen valamit csak kell tenniök. Tölük azonban egyenesen bárgyuság volna beleegyezni, hogy az ország népét újra terheljék s az újadónemekkel járó rosszat behozandó rendszabályokkal zaklassák — haszon talanul. Mert arról meg lehetünk győződve, hogy az uj véres verejték izzadmányt nyom nélkül fogja elnyelni a defizitnek feneketlen hordója; teljes rendszerváltoztatás nélkül nincs számunkra mentés a bukástól.

Ez nézetem szerint a főszempont, melyből az uj adótörvényeket, összesen és egyenként tekiuneti kell. De nézzünk meg közülök egyet részleteiben is, vegyük épen azt, melyet elvben helyeselni s általános-ságban elfogadni hajlandóknak látszanak még olyanok is, kik küllöben épen nem ohajjták növelni az ország népének már is elviselhetlen terheit. Értsem a védelmi vagy mint újabb nevezik „hadmentességi díj” adót.

Lehet-e igazságosabb dolog — mondják — mint kiegyenlített s szerencsésen menekülővel azoknak terheit, kik életüket kockáztatják a közönség védelmében? Hát ez igen szöpen hangzik, de van a dolognak fájdalom más oldala, mely ezt a kérdést veti föl: szabad-e ez ország lakosai nagy tömegének anyagi romlását tetézni, szabad-e némely osztályokra elviselhetlen terhet róni egy költői vagy ha ugy teszük erkölcsi igazságtételnek — látszatáért? Látszatáért gondom, mert a ki elvben a haza szolgálatában, azt ezen igazságtétel nem támaszta föl; a ki csonka benvá válik, annak mindegy akár a hadmentességi adó alapjából akár más alaptól adnak neki neki enyhülést, mert „a pénznek nincs szöre.” Adjunk a rokkantoknak, adjunk az elesettek és munkaképtelennek váltak özvegyeinek és árvaiknak, de arra nincs szükség, hogy annak egész terhét a szolgálatra alkalmatlanok nyakába háritsuk. Arról meg már szó se lehet, hogy tölük egy füst alatt még nagy összegeket zsaroljanak ki, melyek az állami közszükségek fedezésére fordíthatnak.

Nézzünk kissé, kiket és mennyire fog sujtani a tervezett adó? Három forintot fognak fizetni a mezőgazdasági s más durvább munkával foglalkozó cseledek és napszámosok. Ezek most fizetnek adóba városukban 2 forintot, falun 1 forintot; ez az ök összes adójuk. A három forint által ezen adó nem megnövekedett, városban megkésztetettik. Vegyük fel most már, hogy egy ilyen szolgalegény, kisbéres, bojtár stb. évi

fizetése 40—50 forint, vegyük fel, hogy a hadiszolgálatra nem alkalmas fiatal ember akár szolgálatra, akár munkára kevésbé kapos mint az ép és erős: világos, hogy roppant adóval van sujtva, egy igen számos osztály, melynek igazság szerint adómentesnek kellene lennie. — Ezeknél sokkal jobb dolga van a katonának, a ki nek se élelmére se ruházódására semmi gondja nincs.

Négy forintot fizetnek a házi cseledek, iparos és gyári segédek, napidíjasok, házalók. Ezeknek rendes adója 5 és 2 forint közt váltakozik; az uj adó által eddigi terhek több, mint megkésztetettik. Ha a forintosítást a kis iparosok, kiknek rendes adója 3—12 forint; ezeknek terhe is — a nagyobb számú kategóriát véve zsinórmértékül — körülbelöl megkésztetettik.

Ime a hadmentességi adó magasztos elvi alapja a gyakorlatban? De nézzük, miként alakul a helyzet a birtokos osztálynál.

Öt forintot fizetnek az oly föld- vagy házbirtokosok, kiknél az adóalap 50 forintnál nem nagyobb. Ide tartozik a földművelő osztály legnagyobb része; tömérdek van közte, a ki birtoka csekélységénél fogva nem fizet tíz forintot, nem fizet 5 forintot sem. Az ilyenek adóterhe megkésztetettik. Haem a dolog nem idáig van. A törvényjavaslat azt rendeli, hogy a családtagok adóját a családők fizetik. Legyen tehát egy szegény házassz zsellérnek két fia, a ki a katonaságtól felmentetik, akkor saját 4—5 forintos adóján kívül fizet a két fia után 5 forintjával 10 frtot. Vannak azonban esetek, midőn kettőnél több fia is jó ily helyzetbe évek folytán s s akkor 20—30 forintra is felmehet a szegény ember terhe a védelmi adó czimén.

Az itt elősorolt négy osztály az összes érdekelte közönségnek tulnyomólag nagyobb részét képezik, a népnek legszegényebb részét.

Azt kértem most már mind ezeknek alapján — és pedig kérek mindenkit, a ki kételkedik, tessék utána nézni és számítani — hajlandók-e elfogadni ezen törvényjavaslatot azok, kik abban első tekintetre helyes elvi alapot, a humanizmus és igazság követelményeinek kielégítését voltak látni hajlandók? En ugy látom, hogy ezen állítólág helyes elvi alapra fektetett, philantropikus, igazságos javaslatnál embertelenebb rendszabályt finanszíroz még nem gondolt ki. Mocsáry Lajos.

A francia parlament megnyitása Párisban.

— Saját levelezőnkől. — Páris, nov. 26.

A francia parlament vége összehült te'nap: a képviselők a Bourbon palotában, a szenátorok a luxemburgi kastélyban. Habár azon „békés forradalom” rend-zői, kikről nemrég megemlékeztem fölsültek vezették manifestációjukkal a teljes amnesztia érdekében, annyiban, hogy az elővarosok lakosai nem hajtotak semmit szavatra: a rendörög főnöke s a katonai parancsnokok részéről mindazonáltal a szükséges elővigyázati intézkedések megtéttettek netáni zavarások megakadályozására, vagy elnyomására. Nem merem ugyan állítani, miszerint a katonaság tegnap a kaszárnyákban konsignálva lett volna, de nagyon valószínű, mert az egész nap folyamán alig lehetett az utcákon katonákat látni.

Néhány szó a Bourbon palota környékének physionomiájáról két óra felé, midőn a gyűlés megnyilt:

Ez egyik legesdesesebb negyede Páris városának, közönségesen alig népesíti egy-két gyalogló a fényes palotákot! szegélyezett utcákat s csak hébe-hóba zavarja meg egy-egy fogat vagy kocsi zaja a csknem siri esendét. A több száz képviselő s egyéb kíváncsianak a Bourbon palota felé való gyűlése, természetesen, szok'lan életet kölcsönzött e városrészeknek.

Egybíránt semmi különös a palota körül. Párisban tengernyi azon dologkerülök száma, kik minden látványosságoknak elmaradhatlan bémész-kodói. Ha a lapok közlik, hogy ebben az utcában s ebben a házban egy gyilkosság vagy más szenzationalis dolog történt, mint kétszer kettő négy, oly bizonyos miszerint ez a sok eznyri kíváncsi elfog defírozni a kérdésben forgó ház előtt, grahosszat nyitott szájjal fogja azt bámulni annyira, hogy a ház, mely ebben a szerencsében részesül, viszont a maga részéről bámulásra fakadhat és meglepve kérdezheti többi házaszomszédjaitól, „volt-e meg mit is bémészködnek ezek rajtam?”

Ily viszonyok közt méltán feltűnt, hogy alig egy eznyri ilyen kíváncsi csoport a palota körül. A csipős hideg alig lehet oka, mert rendszeren sem a fagy sem az eső nem akadályozta abban a „semmi-t bámulni, annál több oka lehetett volna csodálni legalább a „valamit.”

A zavarogók tehát semmi nyoma, az utcazi kíváncsianak van csupán dolgnak. Ezek politikai eszmecserék s amnesztia manifestatio helyett, in-

kább abban lették kedvüket, hogy az előttük eldes filáló képviselőket grotesk kritikájuk alá vették. Voltak képviselők, kikre az ép annyira csipős mint kevésse vlogatott kifejezéseken nyilatkozott megjegyzések záporított hullottak.

A parlamenti terembe lépe, a szem első pillantással az első karzat tribunaire esett, mely ékítve volt szép és elegans hölgyekkel, közbe-közbe nem szépekkel is, de a galanteria nem engedte ezt mondani, ezért nem is mondom s csak irom.

A mi magát a termet illeti, ennek berendezése általános elégedetlenséget keltett. A helyiség elsőzr szük oly negyszámu személyek befogadására, azoknálva a berendezés kényelmetlen s ügyetlen. Leginkább panaszkodhatunk mi hírlap-írók, a tribuneről, mely nekünk jutott, a szónokok hangja nem vehető ki tisztán, azoknálva a hely nem is eléggé nagy, s a ki nem volt eléggé szemes, hopp-on maradt. Maguknak a képviselőknek is van épannyi okuk panasza, ühölhelyük annyira kényelmetlennek és szűken kimérték, hogy „honorabile”-jeink ugy összevannak szorítva, akár a h-ringek a hordóban. Az elkeseredés e miatt oly általános, hogy msa Clémenceau, vezére a radikálisoknak azt mondta: „Holnapután szombaton, időtávnyit teendek a parlamentnek ismétli áthelyezésére Versaillesbe.”

A terem acustikája sok kívánni valót hagy hátra: nehezen lehet a szót tisztán megérteni.

Az óra kettőt ütött. A pontosság a kiralyok erénye. Franciaországban nines király, de van Gambetta: és Gambetta pontos volt, mert abban a pillanatban, midőn az óra ütni kezdett, ő megjelent a teremben s helyet foglalván az elnöki széken, hol Morony herceg esengetyözött egykoron, ki megnyitotta a gyűlést, nehány velős phrázissal, kielővén többi közt, hogy e pártalán főváros, miután egy ideig törvényes czimjeltől meg volt fosztva, a kamarának Párisba való visszahelyezése folytán ismét visszanyerte azt. Gyakorlati előnyét is megemlítette ennek, a mennyiben a képviselők megkímélve mostan az annyira farszító Versaillesbe tett napontai oda s visszautazás kellemetlenségétől, annál több időt szentelhetnek most a haza ügyeinek.

Mennyi változás, mióta Franciaországban képviselői utoljára ülészek a teremben. Gambetta alig egy néhányad magával képezte a köztársasági pártot, melyet akkor oppositiónak neveztek. Franciaország azóta köztársaság lett, a köztársasági pártja a tulnyomó majoritát képezi s e majoritásnak vezére Gambetta. Mennyi hatalom egy ember kezében! Pericles óta alig volt ember, ki anélkül, hogy fejedelem lett volna, oly korlátlan hatalommal bírt volna nemzete fölött, mint Gambetta.

Igen jellemzi Gambettának mai helyzetét ezen néhány szó, melyet minap egy salomban hallottam: „Gambetta maitre de la majorité sans être chef du cabinet, est plus maitre de la France que le chef de l'Etat et plus ministre á lui tout seul que tous les ministres réunis.”

Ha ő elvállalná a köztársasági elnökséget nem lehetne több hatalma, mint a mennyivel tényleg bír, csupán felölöslegese lenne akkor több.

Minden első parlamenti gyűlés a megalakulásból áll, s alig nyit valami más érdeket, mint a viszondatást több havi szünet után. Ez is oly egyhangyan legördült volna mint minden első ülés, ha Ha en t'jens a képviselő egy ép annyira neveléses, mint hasszonálkili interpellációval nem tartja vissza a távozni készülöket kabájuk végénél. Ezen interpellációknak tárgyát a mezőgazdasági krízis képezte. Legalább más alkalmat használt volna fel erre az ügyetlen képviselő mint egy parlamentáris premierre.

Végre az első ülés szöszlött. Az elégedetlenség pedig általános volt. A képviselők, journalisták a fentebb elbeszelt okuk miatt, sokan pedig azért mert nem volt . . . zavarág.

A legközelebbi ülés holnap lesz a folytatolagos megalakulási intézkedések végét. A valódi első tárgyalás ennél fogva hétfőn lesz. Különbben, ha váratlan interpellációk nem merülnek föl, melyek a szöszvédeket fölkelik s a mozgalmak jeleneteket előidézik, az körülbelöl igen csendesen fog lefolyni. Bariche.

Budapest, december 1.

A „Times” bírálgtárván Gambetta kamaraelnöknek a kamara megnyitással tartott beszédét, azt mondja róla, hogy ez hidegen fogadtatt mind a kamarabeli tagoktól, mind a hallgatóktól. Azt tartja, hogy Gambetta nem akart mindenre nézve nyilatkozni, mivel nem kívánta magát szavai által lekötöni és czészerübbnek látni oly kérdésekre nézve, melyekben a kormányt nem ért egyet, hallgatni.

A „Temps” és a „Republique française” pedig Gladstone edinburghi beszédét bírálgtárván, azt igen hosszúnak találják. Az utóbbi lap azt kérdi Gladstonétól, hogy a igazság volt, miért tékozolt annyi szöve, a „Temps” pedig azt tartja, hogy az angol államférfiak azt tartják, miszerint ha beszédet mondanak, annak mentől hosszabbnak kell lenni.

Párisban egy bizottság nevezett ki, melyre egy az 1789-diki forradalomra

